

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ
ARAŞTIRMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME
AN INVESTIGATION ON GRADUATE RESEARCH IN TURKISH
LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION

FATİH VEYİS

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü
Assist. Prof. Dr. Atatürk University, Kâzım Karabekir Faculty of Education, Department of Turkish Language
and Literature Education

fatih.veyis@atauni.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0002-4874-7643>

Atıf / Citation

Veyis,, F. 2020. "Türk Dili Ve Edebiyatı Eğitimi Alanında Lisansüstü Araştırmalar Üzerine Bir İnceleme". *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi - Journal of Turkish Researches Institute*. 67, (Ocak-January 2020). 683-702

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü-*Article Types* : Araştırma Makalesi-Research Article
Geliş Tarihi-*Received Date* : 20.08.2019
Kabul Tarihi-*Accepted Date* : 30.12.2019
Yayın Tarihi- *Date Published* : 31.01.2020
 : <http://dx.doi.org/10.14222/Turkiyat4284>

İntihal / Plagiarism

This article was checked by iThenticate® programında bu makale taranmıştır.

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi - *Journal of Turkish Researches Institute*

TAED-67, Ocak - January 2020 Erzurum. ISSN-1300-9052

www.turkiyatjournal.com

<http://dergipark.gov.tr/ataunitaed>

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME AN INVESTIGATION ON GRADUATE RESEARCH IN TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION

FATİH VEYİS

Öz

Bu çalışmanın amacı 2009-2019 yılları arasında, son on yılda Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların eğilimlerini, konu alanlarını, yöntemlerini, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarını, veri analiz yöntemlerini ve örneklem özelliklerini incelemektir. İlgili alanyazın incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesine dönük herhangi bir araştırmaya rastlanmıştır. Bu durumdan hareketle bu çalışmanın gelecekte yapılacak lisansüstü çalışmalara yol göstereceği ve kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Araştırmanın verilerini YÖK veri tabanında erişime açılmış 83 yüksek lisans tezi ve 19 doktora tezi oluşturmaktadır. Betimsel tarama modeli ile yürütülen bu çalışmada, doküman analizi ve içerik analizi yapılarak lisansüstü tezler incelenmiş, Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanındaki araştırma eğilimleri betimlenmiştir. Yapılan lisansüstü çalışmaların çoğunlukla doküman incelemesi ve betimsel tarama ile yürütüldüğü, küçük örneklem grupları ile çalışıldığı, verilerin toplanmasında dokümanların, anket ve ölçeklerin sırasıyla daha çok kullanıldığı, verilerin analizinde ise basit istatistik testlerden faydalandığı görülmüştür. Tezlerin Türk dili ve edebiyatı eğitimi konu alanları ise edebî eserlerin edebiyat eğitimi ve öğretimi açısından incelenmesi, öğretim programlarının değerlendirilmesi, ders kitapları ve değerler eğitimi gibi konuların fazlaca ele alındığı yönünde olmuştur. Türk dili ve edebiyatı eğitimine dair diğer alt araştırma alanlarının ise ihmal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk dili ve edebiyatı eğitimi, lisansüstü araştırma eğitimleri.

Abstract

The aim of this study is to examine the trends, subject areas, methods, data collection tools, data analysis methods and sample characteristics of graduate studies conducted in the field of Turkish language and literature education in the last decade between 2009-2019. When the related literature is examined, no research has been found regarding the examination of postgraduate studies in the field of Turkish language and literature education. Therefore, it is thought that this study will lead to future graduate studies and will be the source of this study. The data of the study consists of 83 master's theses and 19 doctoral theses which are accessible in the HEC database. In this study conducted with survey, document analysis and content analysis were conducted and postgraduate theses were examined and research trends in Turkish language and literature education were described. It was seen that the postgraduate studies were mostly carried out with document analysis and survey, working with small sample groups, documents, questionnaires and scales were used more in order to collect data, and simple statistical tests were used in data analysis. The subject areas of Turkish language and literature education of the theses have been in the direction of examining literary works in terms of literature education and teaching, evaluation of curriculum, textbooks and values education. It has been concluded that other sub-research areas related to Turkish language and literature education are neglected.

Key Words: Turkish language and literature education, graduate research education.

Structured Abstract

Research and investigation is a non-stationary process. The issues and trends to be addressed in this process should be capable of responding to the requirements of the age, the objectives of education, needs and problems. It is thought that the study of postgraduate studies in the field of Turkish language and literature education is very important in terms of determining the researches that should be done in this field. In our country, there are eight universities with a bachelor's degree in Turkish language and literature education, five universities with the requirements for graduate level education, and three universities with the requirements for doctoral level education. It is thought that the quality of the studies carried out in these educational institutions is more important in terms of literature education. Scientific studies and postgraduate education researches, which have an important role in serving the purpose of literary education, should be carried out considering all kinds of sensitivity and importance. The importance of graduate research in achieving its goals and objectives, which is one of the most important ways of progress and development, cannot be denied.

The aim of this study is to determine the trends, subject areas, methods, data collection tools, data analysis methods, sampling characteristics and the subjects examined in the field education in Turkish language and literature education. When the related literature is examined, no research has been found regarding the examination of postgraduate studies in the field of Turkish language and literature education. In order to provide a better understanding of the relevant literature for scientists conducting studies in a scientific field, analyzing the previous studies (thesis, articles etc.) in terms of methods and content, revealing the general research tendency in the field and thus will be the source of future studies. It is believed. In this study, the researches in Turkish language and literature education were intensified, how the samples were selected, which research methods were preferred more, research methods were collected, data analysis techniques and so on. It is tried to put forward what are the trends related to transactions.

This research is a descriptive study. Within the framework of the descriptive approach, document analysis was conducted and postgraduate studies were examined and research trends in Turkish language and literature education were described. The data of the study consists of master's and doctoral theses prepared in the field of Turkish language and literature education which was made accessible in the HEC database and conducted in 2009-2019. The Article Classification Form, developed by Sözbilir and Kutu (2008), was revised by the researcher in this study and arranged in accordance with the purpose. The revised form was examined by experts in the field of Turkish language and literature education and the form's validity was assured. Each article was examined by using Tez Turkish Language and Literature Education Thesis Classification Form and then the frequency distributions were shown by using SPSS program. Descriptive analysis, research design / method, data collection tools, sample and data analysis techniques parts of the thesis, which is one of the information in the Thesis Classification Form, were examined. Each thesis is categorized according to predetermined categories in the form. For the subject part of the thesis, content analysis technique was used.

In the theses conducted in the field of Turkish language and literature education, it was concluded that the data were collected in the form of single method (quantitative or qualitative), mostly document analysis, achievement test, questionnaire and likert type scale. It was seen that easy-to-reach sample groups were selected, easy statistical techniques were preferred rather than high-level analysis techniques and certain sub-fields of Turkish language and literature education were preferred as the study area. It was concluded that the theses in this field were mostly examined as textbooks, secondary education Turkish language and literature curriculum or literary works in terms of education or values education. We can say that studies on teaching basic language skills are less preferred, studies on Ottoman Turkish are limited and experimental studies are less preferred. Descriptive studies were more preferred. Based on this study, we can say that sub-subjects such as teacher training, author work teaching, undergraduate course contents or undergraduate curriculum, folk literature teaching, and

new Turkish literature teaching are not encountered. When we evaluate the postgraduate studies in the field of Turkish language and literature education in terms of sample size and sample preferences, we see that secondary school students and teachers are preferred as samples besides secondary school Turkish language and literature textbooks, literary works, secondary education Turkish language and literature curriculum. We can say that the sample size of the researches is not over 1000 and it is studied with small sample groups. When we evaluate data analysis techniques in the study, we see that content analysis is the most commonly used analysis technique in qualitative research. In quantitative research, we see that t-test, frequency and percentage analysis techniques are used more frequently.

With this study, which aims to reveal the results of graduate research trends in the field of Turkish language and literature education, we can say that the opportunities of mixed method research should be utilized rather than single method in graduate studies. Since working with small sample groups limits the generalizability of the research results, large sample groups should be preferred. As the use of statistical analyzes at the basic level limits the internal validity of the research results, advanced statistical tests should be used. Turkish language and literature education; curriculum, textbooks, literary works, value education, etc. It is recommended to conduct studies that will develop four basic language skills and apply contemporary methods and techniques and investigate their effects. In addition, it is recommended to carry out studies on the use of instructional technologies, to conduct research to prepare prospective teachers and teachers according to the requirements of the age, to conduct researches for alternative measurement and evaluation, and to make researches for the education of Ottoman Turkish in a healthy way.

Giriş

Araştırma ve inceleme, durağan olmayan bir süreçtir. Bu süreçte ele alınacak konular ve eğilimler çağın gereklerine, eğitimin hedeflerine, ihtiyaçlara ve sorunlara cevap verecek nitelikte olmalıdır. Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi, bu alanda yapılmış ve yapılması gereken araştırmaların tespiti açısından oldukça önem arz ettiği düşünülmektedir. Ülkemizde Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında lisans programına sahip sekiz üniversite, yüksek lisans düzeyinde eğitim verebilecek şartlara sahip beş üniversite ve doktora seviyesinde eğitim verebilecek şartlara sahip de üç üniversite bulunmaktadır. Niceliği verilen bu eğitim kurumlarında yapılan çalışmaların niteliğinin, edebiyat eğitimi açısından daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Dil ve edebiyat eğitimi, ait olduğu medeniyet ve kültür değerlerinin edebi eserler vasıtasıyla yeni nesillere aktarılmasını sağlar. Bundan dolayı her toplum, dil ve edebiyat eğitimini kendi kültürel temellerini, değişim ve gelişimini dikkate alan özgün bir bakış açısıyla yapılandırmalıdır (MEB, 2015). Buradan hareketle edebiyat eğitiminin amacına hizmet edebilmesinde önemli bir yere sahip olan bilimsel çalışmalar ve lisansüstü eğitim araştırmaları, her türlü hassasiyet ve önem dikkate alınarak sürdürülmelidir. İlerlemenin ve gelişmenin en önemli yollarından biri olan eğitim faaliyetlerinin, hedef ve amacına ulaşmasında yapılacak lisansüstü araştırmaların önemi yadsınamaz. Bilimsel bir alanda yapılmakta olan çalışmaların içerik ve yöntem olarak analiz edilmesinin, ilgili alanda araştırma ve çalışma yapan bilim adamlarına yol göstereceği Cohen, Manion ve Morrison (2007) tarafından belirtilmiştir. Araştırma eğilimi, araştırmaların zaman içerisinde gösterdikleri değişimi ve bu değişimin yönünü ifade etmektedir (Ozan ve Köse, 2014). Araştırmacılar için alanlarındaki güncel durum ve araştırma eğilimleri hakkındaki bilgilerin kariyerlerinde ve akademik yayınlarında yardımcı olacağı Lee, Wu ve Tsai (2009) tarafından dile getirilmiştir. Bilimsel araştırmaların sonuçları tüm bilim alanlarındaki, politika ve

uygulamaları etkilemesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu sonuçlar uygulamalar için ampirik bir temel oluşturur ve mesleki faaliyetler için, uygulayıcılara rehber olarak da kullanılır (Seçer, 2014:50). Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesinin, bu alanda yapılmış ve yapılması gereken araştırmaların tespiti açısından oldukça önem arz ettiği düşünülmektedir. Çalışma konusunun önemini arz eden araştırma eğilimleri ile ilgi yapılan çalışmalara baktığımızda, Eyüp, Uzuner Yurt ve Stebler tarafından yapılan, Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik yapılan akademik çalışmalar üzerine bir inceleme adlı çalışmada, bu alanda yayınlanan makaleler incelenmiş ve makalelerin % 23.5'inin doğrudan Türk dili ve edebiyatı öğretimi ve eğitimiyle ilgili olduğu, % 88.2'sinde çalışma için kullanılan yöntemin belirtilmediği, % 72.2'sinde herhangi bir örneklem seçimine gidilmediği, en çok tercih edilen evren örneklem grubunun Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adayları olduğu ve sonuç olarak Türk dili ve edebiyatı öğretimine ilişkin yeterli sayıda çalışmanın olmadığı tespiti yapılmıştır. 2012 yılında Eyüp, Uzuner Yurt ve Stebler tarafından yapılmış bu araştırmayı bir adım daha ileriye taşıyacağımı düşündüğümüz çalışmamız bu süreçteki lisansüstü araştırma eğilimlerini de ortaya koyması bakımından önemli görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların eğilimlerini, konu alanlarını, yöntemlerini, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarını, veri analiz yöntemlerini, örneklem özelliklerini ve alan eğitiminde incelenen konuları belirlemektir. İlgili alanyazın incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesine dönük herhangi bir araştırmaya rastlanmıştır. Bir bilimsel alanda çalışmalar yürüten bilim insanları için ilgili literatürün daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla o alanda daha önceden yapılmış olan çalışmaların (tez, makale vb.) yöntem ve içerik olarak analiz edilmesi, alandaki genel araştırma eğiliminin ortaya konulmasını ve böylece gelecekte yapılacak olan çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Çalışmada, Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında hangi konularda lisansüstü araştırmaların yoğunluk kazandığı, örneklemelerin nasıl seçildiği, hangi araştırma yöntemlerinin daha çok tercih edildiği, araştırma verilerinin hangi yollarla toplandığı, veri analiz teknikleri vb. işlemlere ilişkin eğilimlerin neler olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Yöntem

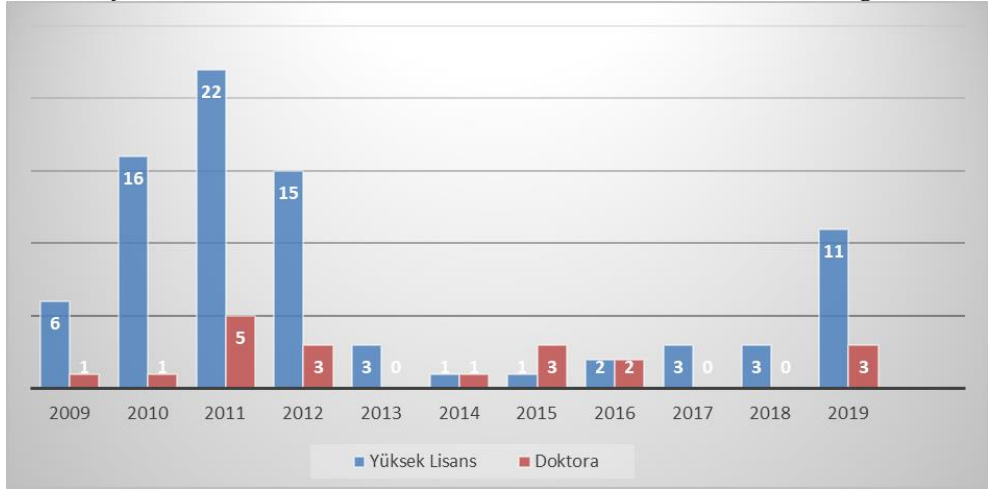
Bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Betimsel yaklaşım çerçevesinde doküman incelemesi yapılarak lisansüstü çalışmalar incelenmiş ve Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanındaki araştırma eğilimleri betimlenmiştir.

Araştırmanın verilerini YÖK veri tabanında erişime açılmış Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında hazırlanmış ve 2009-2019 yıllarında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. YÖK Tez Veri Tabanı'nda tam metin olarak bulunmayan ve kısıtlanmış tezler çalışmaya dâhil edilmemiştir. YÖK Tez Veri Tabanı'ndaki tezlerin tamamına yer verileceğinden, bu araştırma bir tam sayım çalışmasıdır (Karasar, 2010). Her bir tez "Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Tez Sınıflama Formu" kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilen "Makale Sınıflama Formu" bu çalışmada araştırmacı tarafından revize edilerek amaca uygun

olarak düzenlenmiştir. Revize edilen form, Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanındaki uzmanlar tarafından incelenmiş ve formun görünüş geçerliği sağlanmıştır. Araştırmada her bir makale “Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Tez Sınıflama Formu” kullanılarak incelenmiş ve ardından SPSS programı kullanılarak frekans ve yüzde dağılımları gösterilmiştir. Tez Sınıflama Formu’ndaki bilgilerden olan tezin künyesi, araştırma deseni/yöntemi, veri toplama araçları, örneklem ve veri analiz teknikleri kısımları betimsel analiz ile incelenmiş. Her bir tez formunda yer alan ve önceden belirlenmiş kategorilere göre sınıflandırılmıştır. Tezin konusu kısmı için ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Analiz sonuçları frekans ve yüzde değerleri ile ifade edilmiştir.

Bulgular

Grafik 1. İncelenen Doktora ve Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

İlgili grafik incelendiğinde 2009, 2010, 2011, 2012 ve 2019 yıllarında bitirilen yüksek lisans tezlerinin sayıca fazla olduğu, diğer yıllarda ise daha az olduğu görülmüştür. Bitirilen doktora tezlerinin ise 2011, 2012, 2015 ve 2019 yıllarında sayıca fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. 2013, 2017 ve 2018 yıllarda ise erişime açık doktora tezlerine rastlanılmamıştır.

Tablo 1. İncelenen Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Numara	Üniversite	Tez türleri	Tez sayısı	Toplam sayı
1	Gazi Üniversitesi	Yüksek Lisans	21	33
		Doktora	12	
2	Atatürk Üniversitesi	Yüksek Lisans	17	23
		Doktora	6	
3	Marmara Üniversitesi	Yüksek Lisans	13	13
		Doktora		
4	Karadeniz Teknik Ün.	Yüksek Lisans	6	6
		Doktora		
5	Dokuz Eylül Ün.	Yüksek Lisans	5	5
		Doktora		
6	Çanakkale 18 Mart Ün.	Yüksek Lisans	3	3
		Doktora		
7	Zonguldak Karaelmas Ün.	Yüksek Lisans	2	2
		Doktora		
8	Bilkent Üniversitesi	Yüksek Lisans	2	2
		Doktora		
9	Gaziantep Üniversitesi	Yüksek Lisans	2	2
		Doktora		
10	Ankara Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	2
		Doktora	1	
11	Erciyes Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
12	Akdeniz Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
13	İnönü Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
14	Bülent Ecevit Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
15	Afyon Kocatepe Ün.	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
16	Dicle Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
17	Pamukkale Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
18	Bahkesir Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
19	Erzincan Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
20	Uşak Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
21	Kili 7 Aralık Üniversitesi	Yüksek Lisans	1	1
		Doktora		
	Yüksek Lisans Toplam	83	Toplam	102
	Doktora Toplam	19		

Tablo 1 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında en fazla tezin yapıldığı üniversitelerin başında Gazi Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve Marmara Üniversitesinin geldiğini görmekteyiz. Bu üniversiteleri Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi takip etmektedir. Diğer üniversitelerde ise Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan tez sayılarının oldukça düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Doktora tezleri bakımından tabloyu incelediğimizde ise Gazi, Atatürk ve Ankara üniversitelerinde doktora tezlerinin yapıldığını görmekteyiz.

Tablo 2. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Desene/Yönteme Göre Dağılımı

Araştırma Deseni	Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora		
		f	%	f	%	
NİCEL	Deneysel	Gerçek Deneysel	--	--	--	--
		Yarı Deneysel	9	10,8	2	10,5
		Zayıf Deneysel	--	--	--	--
		Tek Denekli	--	--	--	--
		Ara Toplam	9	10,8	2	10,5
	Deneysel Olmayan	Betimsel Tarama	22	26,5	5	26,3
		İlişkisel Tarama	1	1,2	--	--
		Karşılaştırmalı	--	--	1	5,2
		Yapısal Eşitlik Modeli	--	--	--	--
		Ara Toplam	23	27,7	6	31,5
Etkileşimli	Kültür Analizi	--	--	--	--	
	Olgubilim	1	1,2	--	--	
	Kuram Oluşturma	--	--	1	5,2	
	Örnek Olay (Durum Çalışması)	4	4,8	--	--	
	Eleştirel Çalışma	--	--	--	--	
	Eylem Araştırması	--	--	--	--	
	Ara Toplam	5	6,0	1	5,2	
	Etkileşimsiz	Kavram Analizi	--	--	--	--
Tarihsel Analiz		--	--	--	--	
Meta Analiz		--	--	--	--	
Doküman İncelemesi		47	56,6	8	42,1	
Ara toplam		47	56,6	8	42,1	
KARMA	Karma	Açıklayıcı	--	--	--	--
		Keşfedici	--	--	2	10,5
		Çeşitleme	--	--	--	--
		Ara Toplam	--	--	2	10,5
		Toplam	83	100	19	100

İncelenen tezlerin yöntemlerine dair bulguların verildiği Tablo 2 incelendiğinde nitel araştırmalarda, Doküman İncelemesi Yöntemi'nin (%56,6 yüksek lisans, %42,1 doktora), nicel araştırmalarda ise Betimsel Tarama Modeli'nin (%26,5 yüksek lisans, %26,3 doktora) yüksek lisans ve doktora tezlerinde en fazla kullanılan yöntemler olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinde yarı deneysel 9 (%10,8), durum çalışması 4 (%4,8), olgubilim ve ilişkisel tarama yöntemlerine ise birer tezde rastlanılmıştır. Doktora tezlerinde ise yarı deneysel 2 (%10,5), karşılaştırmalı 1 (%5,2), kuram oluşturma yönteminin

kullanıldığı 1 (%5,2) ve karma araştırmalardan keşfedici desenin kullanıldığı 2 (%5,2) çalışmaya rastlanmıştır. Diğer araştırma yöntemlerine ise rastlanılmamıştır.

Tablo 3. Yüksek Lisan ve Doktora Tezlerinin Veri Toplama Araçları

Kategori	Alt Kategori	Yüksek Lisans	Doktora
		f	f
Gözlem	Katılımcı	--	--
	Katılımcı Olmayan	--	--
	Toplam	--	--
Görüşme	Yapılandırılmış	--	--
	Yarı Yapılandırılmış	3	2
	Yapılandırılmamış	--	--
	Toplam	--	--
Başarı Testi	Açık Uçlu	--	--
	Çoktan Seçmeli	6	2
	Diğer	--	--
	Toplam	--	--
Yetenek/Kişilik Testi	Açık Uçlu	--	--
	Çoktan Seçmeli	--	--
	Diğer	--	--
	Toplam	--	--
Anket/Ölçek	Açık uçlu	--	--
	Likert	26	6
	Diğer	--	--
	Toplam	--	--
Dokümanlar		46	9
	Tamamlayıcı Alternatif	2	--
Değerlendirme		--	--
	Diğer	--	--

Tablo 3 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü araştırmalarda en fazla kullanılan veri toplama araçlarının dokümanlar (f=46 yüksek lisans, f=9 doktora) olduğu görülmüştür. Dokümanları, likert tipi anket ve ölçekler (f=26 yüksek lisans, f=6 doktora), çoktan seçmeli başarı testleri (f=6 yüksek lisans, f=2 doktora) ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarının (f=3 yüksek lisans, f=2 doktora) izlediği bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer veri toplama tekniklerinin ise tercih edilmediği görülmüştür.

Tablo 4. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Örneklem Grupları

	f	f
Ortaöğretim	24	5
Lisans	2	2
Lisansüstü		
Öğretmen	20	3
Ders Kitabı	14	2
Eserler	13	2
Öğretim Programı	10	4
Sınavlar (LYS, YGS vb.)		

Lisansüstü araştırmaların örneklem gruplarına ait bilgilerin verildiği Tablo 4 incelendiğinde, yüksek lisans tezlerinde örneklem olarak ortaöğretim öğrencilerinin (f=24 yüksek lisans) daha çok tercih edildiği görülmüştür. Bu örnekleme öğretmenler (f=20), ders kitapları (f=14), eserler (f=13), ortaöğretim öğretim programı (f=10) ve lisans öğrencileri (f=2) takip etmektedir.

Doktora tezlerine ait örneklem seçimi ise ortaöğretim öğrencileri (f=5), ortaöğretim öğretim programları (f=4), öğretmenler (f=3), ders kitapları (f=2), eserler (f=2) ve lisans öğrencilerinden (f=2) oluşmaktadır.

Tablo 5. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Örneklem Büyüklüğü

	Yüksek Lisans	Doktora
Örneklem Büyüklüğü	f	f
1-10 Arası	47	9
11-30 Arası	5	2
31-100 Arası	15	5
101- 300 Arası	11	2
301-1000 Arası	5	1
1000'den fazla		
Toplam	83	19

Tablo 5 incelendiğinde lisansüstü araştırmaların örneklem büyüklüğünün en fazla 1000 olduğu ve küçük örneklem grupları ile çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 6. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Veri Analiz Teknikleri

Kategori	Alt Kategori	Yüksek Lisans	Doktora
		f	f
Betimsel	Frekans /Yüzde	10	
	Ortalama/Standart	--	--
	Sapma		
	Grafikle Gösterim	--	--
	Toplam	10	--
Kestirimsel	Korelasyon Analizi	--	--
	t-testi	18	7
	Anova (Varyans analizi)	4	3
	Ancova (Kovaryans analizi)	1	1
	Manova (Çok değişkenli varyans analizi)	--	--
	Mancova (Çok değişkenli kovaryans analizi)	--	--
	Faktör Analizi	--	--
	Regresyon Analizi	--	--
	Non-parametrik Testler	--	--
	Yapısal Eşitlik Modellemesi	--	--
Diğer	--	--	
Toplam	23	11	
Nitel	İçerik Analizi	50	9
	Betimsel Analiz	--	--
	Diğer	--	--
	Toplam	50	9

Tablo 6 incelendiğinde, Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü araştırmalarda veri analiz tekniği olarak çoğunlukla içerik analizinin (f=50 yüksek lisans, f=9 doktora) kullanıldığı görülmüştür. Bu analiz tekniğini t-testinin (f=18 yüksek lisans, f=7 doktora) takip ettiğini görmekteyiz. 10 yüksek lisans tezinde frekans ve yüzde hesaplamalarının kullanıldığı, 4'ünde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve 1 yüksek lisans tezinde ise Kovaryans Analizi'nin (ANCOVA) kullanıldığı görülmüştür. Bunula birlikte 3 doktora tezinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve 1 doktora tezinde de Kovaryans Analiz (ANCOVA) tekniğinin kullanıldığını araştırma bulgularına göre söyleyebiliriz. Diğer analiz tekniklerine ise ilgili tezlerde rastlanılmamıştır.

Tablo 7. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Konularına Göre Dağılımı

	<i>Yüksek Lisans</i>	<i>Doktora</i>
	<i>f</i>	<i>f</i>
Edebiyat eğitimi ve öğretimi	13	3
Öğretim Programları	11	5
Ortaöğretim ders kitapları	10	2
Değerler eğitimi	8	1
Edebi türlerin öğretimi	7	1
Okuma eğitimi	6	--
Dil bilgisi öğretimi	6	--
Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri	5	1
Türk dili ve edebiyatı eğitiminde materyal tasarımı ve teknoloji kullanımı	4	1
Yazma eğitimi	3	1
Türk dili ve edebiyatı öğretiminde yöntem ve teknik	3	3
Osmanlı Türkçesi öğretimi	2	--
Konuşma eğitimi	1	1
Divan edebiyatı öğretimi	1	--
Kelime öğretimi ve söz varlığı	2	--
Türk dili ve edebiyatı eğitiminde ölçme ve değerlendirme	1	--
Toplam	83	19

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin Türk dili ve edebiyatı eğitimi konularına göre dağılımlarının verildiği Tablo 7 incelendiğinde, yüksek lisans tezleri; edebiyat eğitimi ve öğretimi (f=13), ortaöğretim öğretim programları (f=11), ortaöğretim ders kitapları (f=10), değerler eğitimi (f=8), edebî türlerin öğretimi (f=7), okuma eğitimi (f=6), dil bilgisi öğretimi (f=6), Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri (f=5), Türk dili ve edebiyatı eğitiminde materyal tasarımı ve teknoloji kullanımı (f=4), yazma eğitimi (f=3), Türk dili ve edebiyatı öğretiminde yöntem ve teknik (f=3), Kelime öğretimi ve söz varlığı (f=2), Osmanlı Türkçesi öğretimi (f=2), konuşma eğitimi (f=1), Divan edebiyatı öğretimi (f=1), Türk dili ve edebiyatı eğitiminde ölçme ve değerlendirme (f=1) konularını kapsamaktadır.

Doktora tezlerine baktığımızda ise ortaöğretim öğretim programları (f=5), edebiyat eğitimi ve öğretimi (f=3), Türk dili ve edebiyatı öğretiminde yöntem ve teknik (f=3), ortaöğretim ders kitapları (f=2), konuşma eğitimi (f=1), yazma eğitimi (f=1), Türk dili ve

edebiyatı öğretmenleri (f=1), edebî türlerin öğretimi (f=1), değerler eğitimi (f=1) ve Türk dili ve edebiyatı eğitiminde materyal tasarımı ve teknoloji kullanımı (f=1) konularını kapsadığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan tezlerde, tek yöntemlilik (nicel ya da nitel), verilerin çoğunlukla doküman incelemesi, başarı testi, anket ve likert tipi ölçek şeklinde toplandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kolay ulaşılabilecek örneklem gruplarının seçildiği, üst düzey analiz tekniklerinden ziyade, kolay istatistiksel tekniklerin tercih edildiği ve çalışma alanı olarak da Türk dili ve edebiyatı eğitiminin belirli alt alanlarının tercih edildiği görülmüştür. Bu alanda yapılan tezlerin çoğunlukla ders kitapları, ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı öğretim programı ya da edebî eserlerin eğitim veya değerler eğitimi gibi durumlar açısından incelenmesi şeklinde yürütüldüğü sonucuna bu çalışma ile ulaşılmıştır. Temel dil becerilerinin öğretimine yönelik çalışmaların oldukça az tercih edildiği, Osmanlı Türkçesine yönelik çalışmaların sınırlı olduğu ve deneysel çalışmaların çok az tercih edildiğini söyleyebiliriz. Betimsel çalışmaların ise daha çok tercih edildiği görülmüştür. Öğretmen yetiştirme, yazar eser öğretimi, lisans ders içerikleri ya da lisans öğretim programı, halk edebiyatı öğretimi, yeni Türk edebiyatı öğretimi gibi alt konulara ise rastlanılmadığını bu çalışmadan hareketle söyleyebiliriz.

Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmalardan hareketle, araştırmacıların farklı boyutları olan geniş kapsamlı araştırma konularını seçmediklerini söyleyebiliriz. Daha güvenilir veriler ve sonuçların elde edilebileceği karma yöntemlerin, çoklu tekniklerin ve büyük örneklem gruplarının tercih edilmediğini ve buna bağlı olarak da kullanımı kolay istatistiksel tekniklerin analizlerde kullanıldığı görülmüştür. Günün koşullarına ve çağın gereklerine uygun olarak kullanılacak çağdaş öğretim yaklaşımlarının uygulandığı, yöntem ve tekniklerin etkilerinin araştırıldığı araştırmalara, teknoloji destekli eğitim araştırmalarına ve alternatif ölçme değerlendirme gibi önemli konuların Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü araştırmalara konu olarak dâhil edilmediğini araştırma bulgularından hareketle söyleyebiliriz. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, özgün çalışmaların oldukça az olduğu ve derinlemesine araştırmaların yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Karadağ (2009: 81) eğitim bilimleri alanındaki doktora tezleri üzerine yaptığı çalışmada, Türkiye'deki doktora tez çalışmalarında ele alınan konuların geniş bir yelpaze yerine dar bir tema alanına sıkıştığı sonucunu belirtmiştir. Bu sonuç çalışmamızı destekler mahiyettedir.

Araştırmada tezlerin büyük çoğunluğunun Gazi, Atatürk ve Marmara üniversitelerinde yapıldığı sonucuna ulaşılmışındaki temel faktör, Türk dili ve edebiyatı eğitimi bilim dallarına sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Türk dili ve edebiyatı eğitimi bilim dalı olmayan diğer üniversitelerde ise bu alandaki tezler Türkçe eğitimi bilim dallarında yapılmıştır.

İncelenen tezlerde yöntem olarak en çok doküman incelemesi ve betimsel tarama kullanılmıştır. Lisansüstü araştırmalarda kullanılan yöntemlerin başında doküman incelemesinin gelmesi, sistematik inceleme, toplu değerlendirme ve başka tekniklerle birlikte kullanılabilme olanağı tanınması gibi sebepler gösterilmiştir (Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013: 1775). Edebiyatın, eserlere ve dokümanlara dayalı birikim gösteren bir bilim dalı

oluşu, bu dokümanların ve eserlerin edebiyat eğitimi ve öğretimi açısından incelenmesi zorunluluğunu da beraberinde getirdiğini söyleyebiliriz. Şimşek ve arkadaşları (2008), Alper ve Gülbahar (2009), Arık ve Türkmen'in (2009 ve Varışoğlu ve arkadaşlarının (2013) araştırma eğilimleri ile ilgili yaptıkları çalışmalarında betimsel ve tarama yöntemlerinin dolayısıyla nicel araştırmaların daha çok tercih edildiği hususunu dile getirmelerinin aksine, Türk dili ve edebiyatı eğitiminde yapılan lisansüstü araştırmalarda nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesinin daha çok tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun, edebiyat biliminin kendine has ürünlerinin ve eserlerinin varlığı ile açıklanabileceğini söyleyebiliriz.

Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında yapılan lisansüstü araştırmaları örneklem büyüklüğü ve örneklem tercihleri açısından değerlendirdiğimizde ise ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitapları, edebî eserler, ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı öğretim programı gibi dokümanların yanında, ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerin örneklem olarak tercih edildiklerini görmekteyiz. Araştırmaların örneklem büyüklüklerinin ise 1000'in üzerine çıkmadığını ve küçük örneklem grupları ile çalışıldığını söyleyebiliriz. Varışoğlu ve arkadaşları (2013)'nın Türkçe eğitimi alanında yaptıkları çalışmalarında 1000'den fazla kişiden oluşan örneklem grubunun çok az tercih edildiğine yönelik sonuçları da araştırmamızı desteklemektedir.

Çalışmada veri analiz tekniklerini değerlendirdiğimizde, nitel araştırmalarda içerik analizinin en fazla kullanılan analiz tekniği olduğunu görmekteyiz. Nicel araştırmalarda ise t-testi, frekans ve yüzde şeklindeki analiz tekniklerinin kullanıldığını görmekteyiz. Yalçın ve arkadaşlarının (2009), Arık ve Türkmen (2009) ile Varışoğlu ve arkadaşlarının (2013) yaptığı çalışmalar bu sonucu desteklemektedir.

İncelenen tezler doğrultusunda ortaya konulan araştırma eğilimlerini konular bakımından ele aldığımızda ise edebî eserlerin edebiyat eğitimi ve öğretimi açısından değerlendirildiği, öğretim programlarının incelendiği, ders kitaplarının değerlendirildiği ve değerler eğitimine yönelik araştırmaların yapıldığı lisansüstü araştırmaların çoğunlukta olduğu, fakat Türk dili ve edebiyatı eğitiminin diğer alt alanlarının ise ihmal edildiği sonucuna bu çalışma ile ulaşılmıştır.

Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında lisansüstü araştırma eğilimlerine dair sonuçlar ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma ile:

1. Lisansüstü araştırmalarda tek yöntemlilikten ziyade karma yöntem araştırmalarının imkânlarından faydalanılmalıdır.

2. Araştırmalarda küçük örneklem gruplarıyla çalışılması araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini sınırladığı için büyük örneklem grupları tercih edilmelidir.

3. Temel düzeyde istatistikî analizlerin kullanılması ise araştırma sonuçlarının iç geçerliliğini sınırladığından, ileri düzey istatistikî testlerin kullanılması gerekmektedir.

4. Türk dili ve edebiyatı eğitiminin; öğretim programı, ders kitapları, edebî eserler, değer eğitimi vb. gibi sadece belirli alt alanları değil, dört temel dil becerisini geliştirecek, çağdaş yöntem ve tekniklerin uygulandığı ve etkilerinin araştırıldığı çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca öğretim teknolojilerinin kullanılmasına yönelik çalışmaların yapılması, öğretmen adaylarını ve öğretmenleri çağın gereklerine göre hazırlayacak araştırmaların yapılması, alternatif ölçme ve değerlendirmeye yönelik araştırmaların

yapılması, Osmanlı Türkçesinin eğitime yönelik araştırmaların deneysel yollarla sağlıklı bir şekilde yapılması önerilmektedir.

5. Türk dili ve edebiyatı eğitiminde yöntem ve tekniklerin geliştirileceği ve etkilerinin deneysel olarak ortaya konulacağı çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Alper, A. ve Gülbahar, Y. (2009). Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8 (2).
- Arik, R. S. ve Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/488pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York: Routledge.
- Eyüp, B., Uzuner Yurt, S. ve Stebler M. Z. (2012). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimine Yönelik Yapılan Akademik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012*, p.1119-1131.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. ve diğerleri. (2012). Educational Technology Research Trends in Turkey: A Content Analysis of the 2000-2009 Decade. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12 (1), 191-199.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lee, M. H., Wu, Y. T. ve Tsai, C. C. (2009). Research Trends in Science Education from 2003 to 2007: A Content Analysis of Publications in Selected Journals. *International Journal of Science Education*, 31(15), 1999-2020.
- MEB, (2015). Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4 (81), 116-136.
- Seçer, İ., Ay, İ., Ozan, C., Yılmaz, B. Y. (2014). Rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki araştırma eğilimleri: Bir İçerik Analiz. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5 (41), 49-60.
- Sözbilir, M. ve Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education* [Special issue], 1-22.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Kobak, K., Uysal, Ö., Berk, C., Kılıçer, T. ve Çiğdem, H. (2009). İki binli yıllarda Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında gözlenen eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 115-120.
- Varışoğlu, B., Şahin A. ve Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırma eğilimleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücedağ, T. ve Erdoğan, A. (2011). 2000-2009 yılları arasında matematik eğitimi alanında Türkiye'de yapılan çalışmaların bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Gaziantepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.10(2), 825-838.

Doktora Tezleri

- Arslan, M.A. (2012). Türkiye dışı Türk edebiyatları ve dünya edebiyatlarının Cumhuriyet'ten günümüze ortaöğretim programları ve ders kitaplarındaki yeri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aydın, G. (2015). Türk dili ve edebiyatı hizmet öncesi öğretmen eğitiminde yansıtıcı öğretim uygulamalarının akademik yazma becerilerine etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Burgul, F. (2011). Üst düzey yöneticilerin Türk dili ve edebiyatı eğitimleri doğrultusunda konuşma özellikleri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Can, R. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarında paragraf düzeyinde bağdaşıklık ve tutarlılık. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Celilova, V. (2012). Sovyet dönemi ve bağımsızlık sonrası Azerbaycan'daki liselerde dil ve edebiyat öğretimi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çelik Özer, T. (2010). Çağdaş bir dil ve edebiyat öğretimi program modeli önerisi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Demiral, H. (2011). Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı öğretiminin uluslararası ölçütlere göre değerlendirilmesi (Eskişehir ili örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Erdem, C. (2015). Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türk dili ve edebiyatı eğitimi ve öğrencilerin Türkçe becerileri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Eskimen, A. D. (2014). Türkiye ve ABD'de dil-edebiyat öğretimi karşılaştırmalı bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Gürler, Z. 2011. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretiminin ders kitabı, öğrenci ve öğretmen açısından değerlendirilmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karadeniz, A. (2012). Modern çözümleme yöntemlerinin şiir çözümleme becerisine etkisi ve şiir öğretiminde kullanılabilirliği. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karadoğan, A. (2019). Türk Dili ve edebiyatı Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme tutum, Algı ve Uygulamaları. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Kaya, R. (2019). İtalyanlar İçin Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılmış Ders Kitaplarında Ses Bilgisi ve Biçim Bilgisi Konularının İncelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Kurtoğlu, F. S. (2015). Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda yer alan halk edebiyatı konularıyla ilgili kazanımlara ilişkin öğretmen görüşleri (Ankara ili örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Torun, F. (2019). Hüseyin Nihâl Atsız'ın edebî eserlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Uzun, Y. (2009). Türkiye ve İngiltere'de edebiyat öğretimi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ünveren, D. (2016). Söylem çözümleme yönteminin Türk dili ve edebiyatı öğretiminde kazandırılması hedeflenen becerilere etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Veyis, F. (2016). Millî Edebiyat Dönemi Türk Edebiyatı'nın etkileşimli çoklu ortam materyalleriyle öğretiminin Türk edebiyatı dersine yönelik tutuma ve akademik başarıya etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Yüksek Lisans Tezleri

- Acar, M.S. (2010). Mehmet Kaplan'ın eserlerinde estetik, sanat ve edebiyat eğitimi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Acar, Ü. (2011). Özel Server Gazi Lisesinde 9. ve 11. sınıf öğrencilerinin noktalama işaretleri ve yazım kurallarını kullanma oranlarının kıyaslanması. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Alemdar Özer, B. (2012). Ortaöğretim için belirlenen 100 Temel Eser serisinin Türk dili ve edebiyatı eğitiminin genel amaçları çerçevesinde incelenmesi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Altınok, Ş. (2011). Orta öğretim 9. sınıf öğrencilerine şiir okuma zevki kazandırılmasında görsel işitsel materyal kullanımının rolü (Mamak ilçesi örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aslan, N. (2011). 9. sınıf dil ve anlatım dersinde yapım ve çekim eklerinin öğretimiyle ilgili öğretmen görüşleri: İzmir örneği. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Aslanel, Ö. (2011). Ortaöğretim onuncu sınıf dil ve anlatım dersinin drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin ders tutumlarına, sosyal becerilerinin gelişmesine yönelik etkisinin incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Atalay, B. (2011). Türk edebiyatı ile dil ve anlatım ders kitaplarındaki halk edebiyatı metinlerinde yer alan değerler üzerine bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ataseven, R. (2011). 2005 yılı 9. sınıf Türk edebiyatı dersi öğretim programındaki hedef-kazanım boyutunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Rize örneği). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Aydemir, E. (2019). Tefilelere örnek beyitlerle aruz öğretiminin etkisi ve kalıcılığı üzerine bir inceleme. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Aydın Yılmaz, Z. (2001). Kız meslek liseleri I. sınıf öğrencilerinin Türk dili dersi amaçlarını (yapım ekleriyle sözcük türetme) gerçekleştirmek için yeni öğretim yöntemi ve materyallerin geliştirilmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aydın, E. (2019). Değerler eğitimi açısından Atabetü'l Hakâyık'ın incelenmesi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Baş, E. (2013). Ahmet Telli'nin hayatı, sanatı eserleri ve eserlerinin ortaöğretim müfredatına uygunluğu açısından değerlendirilmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Bayazıt, Z. (2012). Türk edebiyatı ile dil ve anlatım derslerinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Bozan, A. (2012). Hızlı okuma eğitiminin 10. sınıf öğrencilerinin okuma hızlarına ve anlama düzeylerine etkisi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Büker, V. (2019). İş birliğine dayalı öğretim yönteminin lise öğrencilerinin Osmanlı Türkçesi metinlerini okuma becerilerine etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Ceyhan, İ. (2010). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yapılandırmacı düşünme yeterliliklerinin incelenmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ceylan, E. (2012). Diksiyon öğretimi lise 2. (10. sınıf) sınıflarda uygulama teknikleri üzerine bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Cin, Z. (2012). Ortaöğretim Türk edebiyatı ders kitaplarında yer alan halk edebiyatı metinlerinin Türk edebiyatı öğretim programındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi

- Çakıcı, E. (2010). Millî Eğitim Bakanlığının 2004 yılında tavsiye ettiği Yüz Temel Eserdeki yerel romanlar aracılığıyla edebiyat öğretiminde değerler eğitimi üzerine bir araştırma. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Çakır, B. (2009). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve tekniklerin yapılandırmacı yaklaşım açısından değerlendirilmesi: Trabzon örneği. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Çam, B. (2010). 2005 “Türk Edebiyatı”, “Dil ve Anlatım” Programları ile ders kitaplarının yapılandırmacılık yaklaşımına uygunluğunun değerlendirilmesi (Beykoz örneği). Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Çelik, G. (2010). 9. sınıf Türk edebiyatı öğretim programının eleştirel düşünme açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Çetin, S. (2013). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin kitap okumaya yönelik tutumlarının akademik başarıya etkisi (Muş ili örneği). Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Çifci, C. (2013). Edebiyat öğretiminde teknoloji kullanımı, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: bir durum çalışması. Ankara: Bilkent Üniversitesi.
- Demir, C. C. (2010). Türk edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.
- Demircan, T. (2010). Ortaöğretim dokuzuncu sınıf Türk edebiyatı ders kitaplarındaki temel değerlerin incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Demirci, B. (2019). Türk dili ve edebiyatı eğitimi kapsamında Özbek destanlarından Polkân rivayeti olan Avâzhan'ın (340-375 sayfalar) destan dili açısından incelenmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Doymaz, Y. (2018). Rasim Özdenören'in hikâyelerinin Türk Dili ve Edebiyatı dersi programının genel amaç ve kazanımlarını gerçekleştirmede kullanılabilirlik durumu. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Duman, A. Ş. (2012). Ortaöğretim 12. sınıf dil ve anlatım öğretim programında yer alan “sanat metinleri”nin öğretiminin belirlenen kazanımlara ulaşmadaki etkililiği üzerine öğretmen ve öğrenci görüşleri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Erdem, C. (2011). Dil ve anlatım ders kitaplarındaki metinlerin kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Erol, E. (2009). Orta öğretim ile yüksek öğretim arasında Türkçe dil bilgisi öğretiminde benzerlik ve farklılıklar, çözüm yolları. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Erzincan, A. (2017). İlkokul 4.sınıfta hikâye türünün yazılı anlatım becerisinin gelişimine etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Fırat, H. A. (2011). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencileri üzerinde kelime hazinesi araştırması (Gaziantep örneği). Kilis: Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
- Gürbüz, N. E. (2018). Yabancılarla Türkçe öğretiminde çoklu ortam materyali olarak geliştirilen zenginleştirilmiş kitabın öğrenme üzerinde etkileri. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Gürsoy, H. K. (2015). Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ile Anadolu Liselerinin dokuzuncu sınıf Türk edebiyatı dersi şiir inceleme yöntemi konusu hedeflerine ulaşma düzeylerinin karşılaştırılması (Bayburt-merkez örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Güven, C. (2010). On birinci sınıf Türk edebiyatı ders kitabı hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri: Zonguldak ili örneği. Zonguldak: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.

- İncebacak, Z. (2010). Ortaöğretim 1992 ve 2005 eğitim programlarında ses bilgisi öğretiminin incelenip karşılaştırılması. Zonguldak: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.
- Kaplan, O. (2010). Türk dili ve edebiyatı öğretiminde bilgisayar kullanımı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Karadoğan, A. (2014). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni yetiştiren bölümlerin müfredatlarının Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini karşılama düzeyi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Karahüseyin, M. (2012). Dokuzuncu sınıf Türk edebiyatı dersi şiir ünitesindeki dış yapı kavramlarının anlaşılma düzeyinin öğretmen - öğrenci görüşlerine göre incelenmesi (Trabzon örneği). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Karasu, F. (2019). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi (tpab)yeterliliklerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Kayar, A. (2019). Ortaöğretim 9. sınıflarda dil bilgisi öğretiminin başarı, tutum ve öğretmen görüşleri bakımından incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Keleş, N. (2009). Orta öğretim dokuzuncu sınıf Türk edebiyatı ders kitaplarındaki görsel zekâ, sosyal zekâ ve içsel zekâ unsurları üzerine bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Khorshidi, G. (2017). Kaşkay Türklerinin çocuk edebiyatı ürünleri ve bu ürünlerin çocuk gelişimi üzerine etkisi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Kıyçak, Ö. (2010). 17. yüzyıl kasidelerinde zihniyet çözümlemesi ve eğitim sürecinde kullanımı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Koçak, N. (2010). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme öğretmen yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kastamonu ili örneği). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Korkmaz Yıldırım, M. (2011). On birinci sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki Tanzimat sonrası şiirlerin öğretim programı açısından değerlendirilmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kuduban, Ö. (2012). Türk edebiyatı ders kitaplarındaki etkinliklerin uygulanmasıyla ilgili öğretmen görüşleri: Trabzon örneği. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Kum, Z. (2009). Türk edebiyatı 9. sınıf ve 10. sınıf ders kitaplarındaki divan şiiri örneklerinin çoklu zekâ kuramı açısından incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Oğuz, S., 2011. 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitaplarındaki divan şiiri bölümünün öğretim programı açısından değerlendirilmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Oral, B. (2011). Millî Eğitim Bakanlığı 9. sınıf Türk edebiyatı ders kitabında yer alan metin altı sorularının ve etkinliklerinin yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğu. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ören, A. (2011). Ortaöğretim Türk edebiyatı ve dil ve anlatım ders kitaplarında yer alan halk edebiyatı metinleri üzerine incelemeler. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Özcan, E. (2017). Türk dünyası masallarının değerler eğitiminde kullanılabilirliği. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Özcan, M. F. (2011). 1928-1950 yılları arasında liselerde okutulan edebiyat kitapları ve edebiyat kitaplarında geçen divan edebiyatı metinlerinin incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

- Özcan, M.S. (2019). Türk dili ve edebiyatı eğitimi çerçevesinde destan dili incelemesi; örnek Metin Polken'den derlenen Çembil Kamalı adlı Özbek rivayeti. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Özerslan, A. (2012). 9. sınıf öğrencilerinin 6-8. sınıflar Türkçe öğretim programındaki "okuduğu metni anlama ve çözümleme" kazanımlarına ulaşma düzeyleri. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Polat, H. (2008). 1950'den günümüze lise Türk dili ve edebiyatı müfredatlarında Türk dünyası edebiyatına verilen yerin incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Saldız Gök, E. (2019). Türk dili ve edebiyatı eğitiminde kavram çalışması Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1860-1923) şiirde "Kahraman" ve "Kahramanlık" kavramının incelenmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Sarıca, S.S. (2010). Lise 2. sınıfların dil ve anlatım derslerinde öğretmenlerin karşıladıkları problemler ve çözüm önerileri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Soruklu, A.T. (2011). Ankara Kızılcahamam ilçesi ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Sosyal, U. (2012). Şeyh Gâlib'in gazellerinin estetik çözümlemesi ve eğitim sürecinde kullanımı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Sucu, A.Ö. (2012). Mesnevilerin edebiyat eğitiminde değer aktarım aracı olarak kullanılması. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Sunay, C. (2018). Lise öğrencilerinde okul tükenmişliği ile Türk Dili ve Edebiyatı dersine yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Şahin, H. (2019). Türk dili ve edebiyatı eğitimi çerçevesinde Feyyaz Kayacan'ın hikâyelerinde yalnızlık teması. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Şahingöz, E. (2011). Lise onuncu sınıflardaki Türk dili ve edebiyatı eğitimi içinde destan öğretiminin yeri. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Şamlıoğlu, K. (2011). On ikinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım bozuklukları üzerine bir çalışma (Ardeşen ilçesi örneği). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Tahaoglu, A. (2014). Ortaöğretim Türk edebiyatı dersi öğretim programı kazanımlarının bilişsel açıdan incelenmesi. Ankara: Bilkent Üniversitesi.
- Taş, B. (2011). MEB ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda okutulan Türk edebiyatı ders kitaplarındaki göstermeye bağlı edebî metinlerin öğretimi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Toğral, B. (2019). Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Tebessüm-i Elem adlı eserinin alt dil düzeyinde Türk Dili ve edebiyatı eğitimi açısından incelenmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Atatürk Üniversitesi.
- Töre, E. (2011). Bâkî'nin gazellerinin estetik çözümlemesi ve eğitim sürecinde kullanımı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Turan, E. (2009). 10. sınıf Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin derste kullandığı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin sahip olduğu öğrenme stilleriyle uygunluğunun incelenmesi (Gaziantep ili örneği). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Uluçay, M. (2011). İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlere altyapı oluşturmada yeterliliği. Erzincan: Erzincan Üniversitesi.

- Uslu, K. (2010). MEB 9. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Veyis, F. (2012). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Vicdan, M. (2010). Türk dili ve edebiyatı öğretim programlarında dilbilim ve göstergebilim kuramlarının etkileri. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Yeke, E. (2010). Türk dili ve edebiyatı derslerinde metan çözümlemesinden Hüseyin Nihal Atsız'ın tarihî romanlarına üslûp bilim açısından yaklaşım. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Yenen, E. (2012). Meslek liseleri ile genel liselerin dokuzuncu sınıf dil ve anlatım dersi ses bilgisi ve telaffuz ünitesi hedeflerine ulaşma düzeylerinin karşılaştırılması (Karaman ili örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Yılmaz, M. (2011). Örnek olay yönteminin lise 9. sınıf öğrencilerinin anlatım bozuklukları konusundaki başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Yılmaz, M. (2013). Prof. Dr. Cahit Kavcar'ın hayatı, eserleri, edebiyat ve Türkçe eğitimine katkıları. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Yılmaz, Ö. (2012). 11. sınıf öğrencilerine ait öyküleyici metinlerin bağdaşıklık ve tutarlılık açısından incelenmesi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Yiğit, E. (2011). Liselerde okutulan 9. sınıf Türk edebiyatı ders kitabında bulunan coşku ve heyecanı dile getiren metinler ünitesi hakkında öğrenci görüşleri (Trabzon örneği). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Yiğit, E. (2011). Orta öğretim 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki metin altı sorularının ve etkinliklerin çoklu zekâ kuramı çerçevesinde incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Yücel, T. (2012). 11. sınıf "dil ve anlatım" dersinin öğrencilerin yazma becerisine etkisi. Erzurum: Altıntaş Toğral, E.E., 2019. Halikarnas Balıkcısı'nın hikâyelerinin Türk dili ve edebiyatı eğitimi açısından tematik incelenmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.